

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książk Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Beben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie w wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2:50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasli

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Adamika i Aleksandra Majewskiego.

Emigracja a P. W. K.

W Powszechnej Wystawie Krajowej bierze udział Polonia rozszana w 17 krajach całego świata. 45 komitetów zbiera obecnie eksponaty, które odzwierciedlą całokształt życia kulturalnego i gospodarczego Polaków zagranicą. Pawilon „Polonia Zagranicą” jest fundowany przez Polaków w Ameryce i będzie po Wystawie przekształcony na „Muzeum Polonii Zagraniczej”. Zadaniem tej stałej instytucji będzie informowanie szerokiej sfer publiczności i prasy krajowej o życiu osiedli polskich na obczyźnie. W ten sposób wzrósłaby spójność między polską opinią publiczną, a społeczeństwem polskiem zagranicą.

Pawilon „Polonia Zagranicą” stanie obok nowej palmiarni w Parku Wilsona i będzie okazałą budową neoklasycyzmu o prostych liniach.

Udział w P. W. K. przyrzekli już Polacy w Ameryce, Kanadzie, Brazylii, Argentynie, Peru, Chili, Chinach, Turcji, Węgrzech, Rumunii, Austrii, Czechosłowacji, Francji, Niemczech, Belgii, Danii i Łotwie. Pertraktacje są w toku z Holandją i Szwecją. Koszt pawilonu wyniesie około 45 000 dolarów z czego Polonia w Stanach Zjednoczonych w Ameryce Północnej zadeklarowała 25 000 dolarów. Pieniądże te są już zebrane. Zaliczkę w wysokości 15 000 dolarów, doręczył już poseł Ciechanowski zarządowi P. W. K.

Poza udziałem rzeczowym w postaci eksponatów, wszystkie skupienia Polaków opracowują referaty, dotyczące ich życia gospodarczego i kulturalnego tak z punktu widzenia historycznego, jak też i danych, dotyczących obecnej woli i widoków przyszłej ewolucji stosunków z Polską.

Referaty te ilustrowane mapami i fotografiami, będą wydane jako praca zbiorowa. Poza krajami, posiadającymi swoje stoiska w pawilonie „Polonii Zagranicą” opracowane będą referaty dotyczące Polaków w Hiszpanii, Italii, Grecji, Jugosławii, Finlandii, Rosji, Litwie, Japonii, Australii i Afryki Południowej.

Komisja Wycieczkowa.

Komisja Wycieczkowa Komitetu Udziału Polonii Brazylijskiej w P. W. K. zawiadamia że przysłała już 50 procent zniżki przy przejeździe wycieczki na Wystawę do Poznania i przystępuje do organizacji wycieczki, zwracając się do zainteresowanych o przysyłanie zgłoszeń na wycieczkę pod adresem Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie dla Komitetu Wystawowego.

W zgłoszeniu należy wymienić ilość osób, oraz klasę, którą zgłaszający się zamierzajechać. Przy zgłoszeniu należy załączyć świadectwo szczepienia ospy.

Osoby posiadające obywatelstwo polskie muszą przedstawić paszporty; obywatele brazylijscy zaś winni zgłosić się celem uzyskania wizy wjazdowej do Polski.

Komisja Wycieczkowa: Ignacy Kasprowicz, K. Lech, K. Ku. sz.

Wiadomości z polski.

MAJĄTKI POLSKIE W BESARABJI W RUMUNJI.

Rumuńskie ministerjum rolnictwa rewiduje obecnie stan majątków wywłaszczonych posiadaczom polskim w Besarabji. Celem tej rewizji jest zażądanie żądaniom polskim.

NIEBEZPIECZEŃSTWO MASONERJI W POLSCE.

«Polak-Katolik» omawiając artykuł «Epoki» o masonerji wskazuje, że «masoneria polska» z 18-go i pierwszej połowy 19-go wieku zasadniczo różni się od współczesnej masonerji, która całkowicie tkwi w kieszeniach i mózgowiach żydowskich i służy Mędroom W. Sanhedrynu w Paryżu.

Tygodnik katolicki «Szczerbiec» stwierdza, że walka z masonerią będzie tylko wtedy skuteczna, jeśli będzie podjęta zbiorowo, bo organizacji trzeba przeciwstawić organizację, jeżeli prowadzona będzie przez ludzi kompetentnych i jeśli będzie rozporządzała środkami materialnymi.

JAK POLSKA CENI SWÓJ DOSTĘP DO MORZA.

W «Wiadomościach Literackich» p. Nowaczyński kreśli historię walk prowadzonych przez Polskę o dostęp do morza. Ten dostęp, sto czterdzieści siedmiu kilometrów morskiego brzegu dziś mamy w swym ręku i «stał się nam najważniejszy, najdrogocenniejszy, najumiłowańszy». Walka toczyła się od ostatnich lat niepodległej Polski przez cały okres rozbiorów aż do traktatu wersalskiego a prowadzili ją nie generałowie ani męzowie stanu, czy politycy lub wodzowie, ale «wyłącznie ludzie pióra, intelektualisci, uczeni badacze, szperacze, historycy, literaci, publicyści, mole książkowe, ludzie wiedzy i ludzie imaginacji i wyobraźni».

O dostęp do morza troskali się Trembecki, Stasie, Ozacki, Wybiicki, Mickiewicz («miasto Gdańsk — niegdyś nasze, jeszcze będzie nasze»), Derdowski, Przybyszewski, Conrad, Sienkiewicz, Żeromski.

«Oto z rąk strudzonych Żeromskiego, autora «Urocy życia» który dostał ją w spadku od długiego szeregu poprzedników dostała się wielka sprawa o morze w ręce polityków realnych, którzy ją potem sprostowali, podczas wojny na Zachodzie Balfourowi i Wilsonowi.

Morze i dostęp do morza

zawdzięczamy ludziom pióra».

NIEBEZPIECZEŃSTWO SEKCIARSKIE

Ilustrowany «Kurier Codzienny» krakowski donosi z Kowla o niebezpiecznym rozpanoszeniu się na Wołyniu stundystów. Całe wsie opalone są przez sekciarzy ożęsto ufajniających obłąd, dochodzący do kultu szatana. Sekciarze nawołują do niedawania rekruta, do palenia kościołów, cerkwi i mordowania kleru. «Nabożeństwa» tych obłąkanych przeistaczają się w potworne orgie i bahanałaje, kolidujące z kodeksem karnym. Dalszą pobłażliwość władz względem tych sekciarzy, popieranych przez opiekunów z Niemiec i uważanie stundysty za «nieszkodliwy obłąd» ostać się nie może. Potrzebne już są środki zaradcze i natychmiastowe.

SPIS LUDNOŚCI W ROKU 1930-TYM.

Warszawa — Główny urząd statystyczny przygotował na 1930 roku nowy spis ludności, drugi z kolei od czasu odzyskania niepodległości.

ULGI W OPŁACACH KONSULARNYCH.

Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Buenos Aires zawiadamia, że na podstawie rozporządzenia Ministerjum Spraw Zagranicznych stosowane będą ulgi w opłatach konsularnych dla osób udających się na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu, mianowicie obywatelom oudzoziemskim będzie się wydawało wizy a obywatelom polskim paszporty za wolnie niem od opłat konsularnych.

STATYSTYKA WZROSTU LUDNOŚCI W POLSCE.

Polsce przybywa corocznie milion obywateli. W roku 1923 i 25 liczba urodzeń przekroczyła nawet o kilkadziesiąt tysięcy ową cyfrę.

Największą liczbę urodzeń notują nasze kraje wschodnie, najmniejszą zachodnie. W województwach wschodnich przyrost ludności dochodzi do 2 i pół proć rocznie. Śmierć porówna rokrocznie około 500 000 ludzi, przyczem stosunkowo największą liczbę zgonów notują województwa południowe (20 na 1000 mieszkańców) najmniejszą — zachodnie (14 na 1000 mieszkańców). Małżeństw zawiera się w Polsce rocznie około 250 000. Najwięcej związków małżeńskich przypada na ludność województw południowych.

Z Brazylii.

Kurytyba

KS ALOJZY DOMAŃSKI, który od czasu swojego wywieśnienia był sekretarzem najprzew. Arcybiskupa kurytybskiego, opuścił dnia 24-go listopada Kury-

tybę i objął zarząd parafii Deodoro (Piraquara) pod górami Serra do Mar. Parafią tą zarządzali dotychczas OO. Pasioniści z Alto Cabral z Kurytyby. W obrębie parafii Deodoro mamy liczne kolonie obcokrajowców, Niemców i Włochów w Nova Tir i wielu rozrzuconych Polaków koło Campina Grande.

KANDYDACI NA NAUCZYCIELI STAŁYCH (professores effectivos e subvencionados federaes)

winni wnieść podania do 31-go grudnia 1928 roku celem poddania się egzaminowi rządowemu o ile jeszcze dotychczas takowego nie mają. Jak wiadomo, w Paranie a także i we wielu innych stanach (prócz Rio Grande do Sul) nie wolno prowadzić żadnych szkół bez dyplomu nauczycielskiego ani nie można uzyskać subwencji rządowej jak zwanej federalnej. Warunki przysposzczenia do egzaminu podają gazety zwłaszcza «Republica» kurytybska. Podanie (requerimento) ma się wnieść na ręce Snr. Dr. Director Geral do Ensino do Parana, Curitiba.

ZNANY MANOEL FABRÍCIO VIEIRA, dowódcą różnych band rewolucyjnych w Paranie i Santa Catharina, uwięziony od roku przeszło, wniósł do sądu prośbę o «Habeas Corpus», by odpowiadać z wolnej stopy. Podanie wniósł dr. Raul Pericles Carneiro; trybunał jednak jednoznacznie prośbę odrzucił, czyli Fabricio nadal będzie siedział w więzieniu.

HERWA MATE ruszyła w całej pełni; magazyn po naszych kolonjach wypróżniający się; fabryki herwy również w pełnym ruchu. Z tego powodu zjawia się igolówka po kolonjach.

SIOSTRA LEONIA, przełożona prowincjonalna Siostr św. Józefa, została w kolegium na Cajuńb pod Kurytybą odznaczona orderem «Krzyżem Legji Honorowej» przez rząd francuski dnia 23-go listopada bieżącego roku. Nadania orderu dokonał reprezentant Francji Maurycy Lavał w uznaniu zasług tej siostry na polu wychowawczym i miłosierdzia chrześcijańskiego przez założenie wielu szkół i szpitali w których personal zakony składa się we większej części z siostr francuskich. W uroczystości tej wzięli udział zasłupcy rządu paranańskiego, najprzew. ks. Arcybiskup Dom João Braga i calsze reg osobistości ze sfer wyższych.

WEADYSŁAW KUBIAK z Itayopolis, uczeń II-go kursu tu tejszego gimnazjum rządowego a wychowanek biuś Księży Misjonarzy, został uznany za najlepszego ucznia w swoim oddziale (2 anno 2 turma) i razem z 9 innymi uczniami z 5 oddziałów a 5 klas gimnazjum, odznaczony nagrodą dnia 24-go listopada w Salão Nobre tu tejszego gimnazjum. Odznaczonych obdarzyła dyrekcja gimnazjum cennymi książkami.

DO naszych Czytelników!

Z 1-szym październikiem skończył się trzeci kwartał bieżącego roku. Przeliczyliśmy uważnie spis Prenumeratorów naszego „Ludu” i stwierdziliśmy, że ogromna wprost liczba zależy z opłatą za „Lud” nietylko za ten rok, ale i za lata poprzednie. Cierpliwość i życzliwość naszą względem odbiorców naszego „Ludu” posuwamy już do ostatnich granic! Wiemy, że kolonijści po kolonjach walczą z wielkimi trudnościami przy przysyłce pieniędzy — niech więc korzystają z wyjądków znanych, do Kurytyby i za ich pośrednictwem posyłają nam zaległą prenumeratę, gdyż w pierwszych dniach grudnia musimy spłacać wysokie duplikaty za papier. Także i Rodaków świeżo z kraju przybyłych, którym z ośmieniem na proste wezwanie posyłamy „Lud”, prosimy gorąco o nadanie zaległych prenumerat. Czytelniku! Jeżeli chcecie, abyśmy i nadal „Lud” ulepsiali, wzbogacali go jeszcze lepszą obsługą telegraficzną w Polsce i w tym celu mogli nawiązać bezpośrednią łączność z agencjami telegraficznymi — to pospieszcie zapłacić nam zaległą prenumeratę! Naszych Szanownych Pół Agentów upraszamy serdecznie, by zaległą prenumeratę lastawie zechcieli ściągnąć i przelać nam je w najbliższym miesiącu.

Przybywający do Kurytyby by Rodacy mogli opłaty za nasz dziennik składać w sklepach: p. Domańskiego i p. Krzyżanowskiego przy Praça Tiradentes i u p. Majewskiego przy Praça da Ordem (róg São Francisco). Odbierane przez redakcję prenumeraty ogłasza się w „Ludzie”.

PRZEDSTAWIENIE komicznej sztuki pod tytułem «Wojna z Babami», której autorem jest artystyczny instruktor naszego «Związku Amatorów Sceny» p. Morozowicz, miało najzupełniejszą powodzenie w naszym Związku dnia 25-go listopada w niedzielę. Widzowie oklaskiwali sztukę rzęście i uśmiali się serdecznie w całym tego słowa znaczeniu. Akcja była żywa i pełna werwy — wszyscy aktorzy wygadzali się świetnie ze swoich ról. Niestety, sala nie była napelniona szczerze; znaczna część łóż świecila pustkami, choć to był dzień inauguracji Związku — już zupełnie rozbudowanego.

PLAGA BAND CYGAŃSKICH nawiedziła Kurytybę i okolice. Jak wszędzie, tak i tu, trudnią się cyganie drobna kradzieżą zwłaszcza kur, pobielaniem naczyń i wróceniem, choć słabo po portugalisku mową Niedawno spotkaliśmy taką bandę cyganów, w trzech namiotach, przy Porto przy dworcu. Zgory twierdziłi, proszeni i nieproszeni, że są z Polski ze samej Warszawy; rzeczywiście mówili poprawnie po polsku i zapewne nie przyczyniają dobrego imienia Polsce tem swoim cygankiem życiem a wobec Brazylijan twierdzą, że są polakami. Obecnie znnowu z pod Matadouro Velho przepędziła policja bandę cyganów.

OTWARCIE BANKU PARANAŃSKIEGO — BANCO DO ESTADO DO PARANA w Kurytybie, odbyło się dnia 24-go listopada przy ogromnym wprost napływie publiczności. Mówę inauguracyjną wygłosił prezydent banku p.

Taborda Ribas, mianowicie: o roli finansowej tego banku w przyszłym rozwoju ekonomicznym Parany. Po nim przemawiał sekretarz (minister) skarbu dr. Ly-simaco da Costa; oświadczył wprost, że nie powinny finansować naszych bogactw parających banki obcych stanów, jak kawy, herwy i drzewa, tego ma dopełnić i będzie dopełniał Banco do Parana. Na zakończenie przemówił sam prezydent Affonso Camargo, życząc nowej instytucji powodzenia. Wśród gości był najprzej. ks. Arcybiskup Dom João Braga, wszystkie wyższe władze stanowe, wiele osobistości ze sfery handlowej i przemysłowych, dziennikarze i t. d. Wogóle lokal nowego Banku zapelniał się szczerze, mowy słyszeli tylko najbliżsi. Wszyscy pokładają wielkie nadzieje w tym banku.

BUDOWA KOLEI Riosinho (poniżej Itaty) Guarapuava, o długości 133 kilometrów, postępuje różno naprzód. Praca cała, za akordową umową, podzielił się szereg inżynierów; wytyczono już 40 kilometrów trasy kolejowej, na której wrogorączkowo robotą; mnóstwo robotników najrozmaitszych narodowości pracuje, zwłaszcza bardzo wielu Niemców, którzy mimo kilkuletniego pobytu w Brazylii zaledwie coś rozumieją po portugalsku jak piszą gazety kurytybskie. Okolice są zrazu pagórkowate a potem górzyste i bardzo piękne zwłaszcza w górach Serra da Esperança, którą przecina kolej; bogactwo lasów pinjorowych i imbujiowych ogromne i ziemie urodzajne. Wogóle, kolej do Guarapuawy, sądząc po obecnym rozmachu pracy, będzie wnet gotowa i znowu wielkie przeszerzenie zosłana otwarte dla kolonizacji.

Rio de Janeiro.

WYCIĘCZKA MŁODYCH LEKARZY BRAZYLIJSKICH wyruszyła niedawno do Europy, by zwiedzić sławniejsze wydziały lekarskie po europejskich uniwersytetach. Otóż znalazł się między nimi i murzyn, młody lekarz wydziału medycznego w Bahji, nazwiskiem dr. Enoch Carteado. Już w czasie podróży okazywali lekarze brazylijscy niezadowolenie z tego swojego czarnego towarzysza; jawna niechęć wybuchnęła w Paryżu u kilku lekarzy ze São Paulo postanowili wykluczyć wprost z wyieczki dr. Carteado, z tego jedynie powodu, że jest czarnym i co pomysła francuzi o Brazylii zobaczywszy czarnego lekarza. Zropaczony dr. Carteado wysłał telegram 23-go listopada do sławnego doktora i profesora Fernando de Magalhães, prosiąc o protekcję. Rzeoczywiście dr. Magalhães wysłał telegram i do uczestników wyieczki że i że postępują z dr. Carteado, który ma zupełnie równe z nimi prawa; takisam telegram posłał i do ambasadora Brazylii w Paryżu.

São Paulo.

EMIGRANTÓW do stanu São Paulo nabyłono od 1-go stycznia do 24-go listopada 1928 roku 80 729 osób.

Santa Catharina

NIEMIECKA SPÓŁKA ELEKTRYCZNA — Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft (A. E. G.) zagarnie wnet w swoje ręce wszystkie elektrownie kalaryńskie. Nabyła już elektrownie w municyjalach Joinville, São Bento, Hansa, Jaraguá, a traktuje o kupno tak sily wodnej jak i zakładów elektrycznych w Marra i Rio Negro. Zdaje się, że i przyszła elektrownia w Itapopolis wpadnie w ręce tej spółki. Obok tego powyższa firma uzyskała prawo urządzenia sieci telefonicznej w Santa Catharinie tak, jak już urzędziła w Kurytybie i szeregu miast parających.

Alagoas.

Skutki posuszy odczuwa lud-

ność w tym stanie w straszny sposób, zwłaszcza w stronach południowo-zachodnich. W oddaleni 8 mil od rzeki São Francisco sprzedaje się rzeczna woda za wysoką cenę, a ludność stacza poprostu walki, by dostać nieco wody. Z powodu tej klęski wzrasta emigracja ludności do São Paulo w sposób nadzwyczajny, z tygodnia na tydzień.

NA OKRES BOŻEGO NARODZENIA poleca redakcja >Ludzie<:

Kantyczki staropolskie, wydawnictwo Księży Misionarzy z Krakowa, cena z przesyłką 6\$500.

Śpiewnik kościelny z nutami, obejmujący 500 pieśni kościelnych, z tego 68 kolend z melodjami. Cena 8\$500 z przesyłką.

Ze swiata. Francja.

Poincaré otrzymał polecenie utworzenia nowego rządu od prezydenta Doumergue i rzeczywiście nowy rząd utworzył. Kład ten przeprowadzi i uchwały nowe prawo o zakonach katolickich, mianowicie, że cały szereg zakonów w uznaniu zastępczych w czasie wojny światowej tudzież praży po kolonjach francuskich, otrzyma prawo osiedlania się we Francji, budowania swych seminarjów, tudzież będzie im zwrócona część dóbr zabranych lub udzielone odszkodowanie (za kradzieże Combès z przed 25 lat.). Rząd francuzski stwierdza, że pozabawiając te zakony nowicjatyw we Francji, sam sobie bardzo zaszkodził w kolonjach, gdzie zakony te wprowadzały i pielegnowały kulturę francuską. Sam generał Lyautey, dawny gubernator Maroku w Afryce, stwierdza, że w wiecu w Nancy, że uchwalenie prawa zakonnego ma ogromną doniosłość dla Francji, bo pożyteczna praça zakonów mógł stwierdzić naucecznie w czasie swych rządów w Afryce.

Włochy.

W Lotaryngji we Francji w mieście Metz, zastrzelili przeciwnicy faszystu i Mussolini'ego księdza Cavaradosi'ego, który próbował tam nad emigrantami — robotnikami włoskimi i nie krył się z uznaniem swym dla Mussolini'ego i dla porządku zaprowadzonego przez w Włoszech. Zbrodniarzyni uwieziono w Luksemburgu. Gazety włoskie piszą, że jest to już 80 z rządu zamach urządzony zagranicą przez wrogów faszystu na zwolenników Mussolini'ego. Pogrzeb ks. Cavaradosi odbył się wśród wielkich uroczystości.

Niemcy.

SZATAŃSKIE PLANY HUGENBERGA „Baltische Presse” publikuje artykuł pochodzący z kół politycznych berlińskich, a zawierający rewelacyjne szczegóły o działalności obecnego kierownika partii nacjonalistycznej niemieckiej tajnego radcy Hugenberg.

Hugenberg — jak twierdzi autor artykułu — jest autorem jednego z diabelskich planów, jaki kiedykolwiek rozum ludzki wymyślił, a mianowicie planu, którego przedstawicie-

UCIESZNE i niestraszne opowiadania z naszego życia kolonialnego w Brazylii podaje nam Kalendarz „LUDY” na rok 1929. Oto tytuły niektórych: **Był mądrym a nie miał rozumu**, niezdolność opowiadania pewnego kolonisty z Rio Granda do tego, jak się prędko chęć wzięć na handlu kurami jak Jan Grzeluk wzięł się za bary z przynajd do pracy w Brazylii. **W objęciach mrówkojada**, jak Marynia kolonista Jan na Lucenie wzdycha za królem w Polsce. **Jak Marynia swego chłopca pisałki odczyta** i t. d. — Kalendarz „Ludzie” do nabycia u wszystkich agentów za 2\$000 i w redakcji, za 3\$000 przy pojedynczej przesyłce.

St. Zjednoczone

AMERYKA NIE PRĘDKO UZNA RZĄD SOWIECKI. Z kół zbliżonych do kandydata na prezydenta Stanów Zjednoczonych Hoovera donoszą, że w razie gdyby Hoover został prezydentem, to jego rząd dopóki nie uznałby rządu sowieckiego, dopóki w Rosji nie będzie takiego rządu, któryby gotów był spłacić długi rządu carskiego, gwarantować bezpieczeństwo życia obywateli oraz ich mienia prywatnego i któryby szanował umowy prywatne oraz uznał prawo do wolnej pracy.

Jugosławia.

KONGRES 40 TYSIĘCY CHORWATÓW. Be'igrad, 22-go października. W niedziele odbył się w Siseku w Krocacji kongres koalicji chłopsko-demokratycznej. Obecnych było 35 do 40.000 osób. Kongres odbył się w zupełnym spokoju i porządku. Przewodniczącym Chorwatów Macek oświadczył: „Opozycja nie wróci do Skupczyny, ci, którzy dzierżą władzę w Be'igradzie, nadaremno pokładają swe nadzieje w bagnach, bowiem bagnety te są w rękach żołnierzy, naszych synów i braci.”

W zbrodni w Skupczynie nie ma konstytucji, jest tylko naród i król. Czekamy — a król się nie ruszał! Słowa te wywołały ogromne wrażenie i interwencję przedstawiciela władzy. Prybiczewicz oświadczył, że Krocacja walczy o wolność, ale w granicach państwa jugosłowiańskiego, to jest Serbji.

Rosja.

EMIGRACJA UKRAIŃSKA APPELUJE DO LIGI NARODÓW. Paryż — Rada generalna ukraińskiej emigracji politycznej we Francji wystosowała do Ligi Narodów memoriał w sprawie głodu panującego obecnie na Ukrainie.

W przedziój 8 lat okupacji, przez bolszewików rosyjskich, Ukraina, która oddawna była spichlerzem Europy w takim stopniu zubożała, że nie jest w stanie wyżywić nawet swojej ludności. Rząd sowiecki systematycznie rabuje ludność ukraińską w celu otrzymania środków na prowadzenie wicherz komunistycznych w całym świecie.

Wobec tego, że przeszło tuzem milionom ludności ukraińskiej grozi śmierć głodowa, ukraińska emigracja polityczna apeluje do wszystkich narodów cywilizowanych i prosi o organizację pomocy ofiarom niszczyielskiej polityki Sowietów.

Portugalja.

PORTUGALJA, macierz Brazylii, cierpi na ogromną emigrację i nie do swoich starych kolonji w Afryce lub Azji, gdzie się nią wzmocnił rządzący żywioł portugalski — leez do Brazylii. Boleje nad tem rząd obecnej Portugalji, leez emigracji do Brazylii przeszkodzić nie może Pisarz portugalski Ferreira Costa zwalczając zasadniczo emigrację do Brazylii w powieści pod tytułem „Emigranci”; rozgoryczony dalszą wstępującą emigracją do Brazylii pisze w „Diario de Lisboa” że emigranci portugalscy w Brazylii przesyłają do starej Portugalji rocznie 4 i pół miliona funtów szterlingów oszczędności; jest to pieniądz wyosiśnięty z nędzy, krwi, cierpienia i braków setek tysięcy emigrantów portugalskich; czyżby ci ludzie swoją praćą nie mogli wzbogacić Portugalii — pyta Ferreira. Rzeczywiście jest jednak surowa od pragnienia i poetycznych życzzeń.

Telegamy z Polski.

Warszawa, 21-go listopada. — Z powodu gestych mgieł zdarzyło się w ostatnich dniach wiele nieszczęść lotniczych z opłakanymi skutkami. Jeden z pilotów, ciężkoranny w takim nieszczęściu zmarł a stan dwóch drugich jest beznadziejny. Władze wydały różne zarządzenia, aby zapobiedz tym nieszczęściom lotniczym.

UWAGA: Zawiadamiamy Szanownych naszych Klientów i odbiorców, żeśmy przeniesli nasz skład

Sociedade Importadora Limitada z Avenida Luiz Xavier N 28 na **Rua São Francisco Nr. 60.**

(gdzie się mieściła firma Theophil Vidal). Jest to punkt świetny na skład narzędzi rolniczych. Kolonisci mogą zjechać wozem obok naszego składu lub postawić go na Praça Lineas obok kościoła da Ordem. Nie zapominajcie! **SKŁAD POLSKI**

Sociedade Importadora Limitada znajduje się przy ulicy RUA SÃO FRANCISCO N 60 w Kurytybie. Posiadamy wielki wybór różnych PEUGOW, NARZĘDZI KUCHENNYCH, ROLNICZYCH i t. d. **SWÓJ DO SWEGO PO SWOJE!**

St. Zjednoczone

AMERYKA NIE PRĘDKO UZNA RZĄD SOWIECKI. Z kół zbliżonych do kandydata na prezydenta Stanów Zjednoczonych Hoovera donoszą, że w razie gdyby Hoover został prezydentem, to jego rząd dopóki nie uznałby rządu sowieckiego, dopóki w Rosji nie będzie takiego rządu, któryby gotów był spłacić długi rządu carskiego, gwarantować bezpieczeństwo życia obywateli oraz ich mienia prywatnego i któryby szanował umowy prywatne oraz uznał prawo do wolnej pracy.

Jugosławia.

KONGRES 40 TYSIĘCY CHORWATÓW. Be'igrad, 22-go października. W niedziele odbył się w Siseku w Krocacji kongres koalicji chłopsko-demokratycznej. Obecnych było 35 do 40.000 osób. Kongres odbył się w zupełnym spokoju i porządku. Przewodniczącym Chorwatów Macek oświadczył: „Opozycja nie wróci do Skupczyny, ci, którzy dzierżą władzę w Be'igradzie, nadaremno pokładają swe nadzieje w bagnach, bowiem bagnety te są w rękach żołnierzy, naszych synów i braci.”

W zbrodni w Skupczynie nie ma konstytucji, jest tylko naród i król. Czekamy — a król się nie ruszał! Słowa te wywołały ogromne wrażenie i interwencję przedstawiciela władzy. Prybiczewicz oświadczył, że Krocacja walczy o wolność, ale w granicach państwa jugosłowiańskiego, to jest Serbji.

Meksyk.

GIL STARA SIĘ ZAŁĄCZIĆ DO LIGI NARODÓW. Meksyk, 26-go września. Emilio Portes Gil, sekretarz spraw wewnętrznych i nowo-wybrany tymczasowy prezydent Meksyku, przyjął dziś zagranicznych korespondentów prasowych w swem biurze i wszystkich serdecznie wyściskał wyzwojącem meksykańskim.

Gil powiedział im, że zamierza wydobyć Meksyk z krytycznego położenia, jakie obecnie zajmuje.

Uczynił on pierwszy krok w celu ułagodzenia katolików. Wydał mianowicie rozkaz przez departament spraw wewnętrznych, polecający, aby fundusze kościelne pozostały w rękach władz kościelnych bez przeszkód ze strony władz miejscowych i aby zarząd kościelny pozostał w rękach katolickich rad dyrektorów a myślnie miejscowe rady mają tylko dozorować działalność katolickich rad.

Telegamy z Polski.

Warszawa, 21-go listopada. — Z powodu gestych mgieł zdarzyło się w ostatnich dniach wiele nieszczęść lotniczych z opłakanymi skutkami. Jeden z pilotów, ciężkoranny w takim nieszczęściu zmarł a stan dwóch drugich jest beznadziejny. Władze wydały różne zarządzenia, aby zapobiedz tym nieszczęściom lotniczym.

UWAGA: Zawiadamiamy Szanownych naszych Klientów i odbiorców, żeśmy przeniesli nasz skład

Sociedade Importadora Limitada z Avenida Luiz Xavier N 28 na **Rua São Francisco Nr. 60.**

(gdzie się mieściła firma Theophil Vidal). Jest to punkt świetny na skład narzędzi rolniczych. Kolonisci mogą zjechać wozem obok naszego składu lub postawić go na Praça Lineas obok kościoła da Ordem. Nie zapominajcie! **SKŁAD POLSKI**

Sociedade Importadora Limitada znajduje się przy ulicy RUA SÃO FRANCISCO N 60 w Kurytybie. Posiadamy wielki wybór różnych PEUGOW, NARZĘDZI KUCHENNYCH, ROLNICZYCH i t. d. **SWÓJ DO SWEGO PO SWOJE!**

Be'lerza, 23-go listopada.

Potwierdza się wiadomość, że były minister niemiecki Hermes pojedzie znowu do Warszawy aby jako przewodniczący delegacji niemieckiej nawiązać na nowo przerwane układy handlowe między Niemcami a Polską.

Warszawa, 23-go listopada. — Minister spraw zagranicznych Zaleski wydał bankiera na cześć sekretarza Ligi Narodów Eryka Drumonda, bawiącego we Warszawie Sekretarza Eryka Drumonda wygłosił krótkie przemówienie, w którym wyraził narodowi polskiemu wzdęchność Ligi Narodów za współpracę około pokoju powszechnego. — Dzisiaj odbyła się w kościele panien Wyzwlec śpiewania mesa dziękczynna za wyzdrowienie piosła brazylijskiego. — Warszawa pana Alcebiades Peganha, który już od kilku miesięcy chorował z powodu złamania nogi przy upadku w poselstwie.

Warszawa, 24-go listopada. — Sejm zatwierdził listy projekty rządu odnośnie do reformy podatku: od dochodów osobistych, od firm handlowych od nieruchomości i od własności i dóbr ruchomych. Ta uchwała sejmu to prawdziwe zwycięstwo rządu, które rozproszyło i usunęło nieporozumienia jakie dotychczas panowało między gabinetem ministrów a senatem.

PODZIĘKOWANIE

Towarzystwo Oświaty Ludowej na kolonji **Św. Kandyda** uważa za obowiązek złożyć na tem miejscu serdeczne podziękowanie Szan. Towarzystwu: Krola Wład. Jagiellów i Królów: Jagdi na Abraaches, Szan. T-wu Siostry Ludowej, Szan. T-wu Lutnia i Szan. P. Mrozowierowi w Kurytybie, równie uczynił z bursy Księży Misionarzy w Kurytybie za zyciowy współdziałanie i wietwienie **obchodu dziesięciolecia niej rocznicy** odrodzenia Polski, który się odbył dnia 18-go listopada w naszym Towarzystwie a dzięki ich łaskawemu udziałowi wypadł tak wspaniały jak nigdy — podnosząc ducha narodowego licnie zbawców radoków — napędzając ich serca zadowoleniem i otuchą.

W poczuciu jednoci narodowej — **wdzięczny Zarząd.**

Two „Oświaty Ludowej im **Św. Wojciecha** w Santa Candida uchwalilo na Walnem Zgromadzeniu w styczniu b. r. przystąpić do „Związku Oświaty” z powrotem i zostało przyjęte.

Za Zarząd: **Aleksander Klos.** Santa Candida, 48 — XI — 1928.

WAŻNE LISTY w Redakcji >Ludzie< mają: **Stefan Sobierajski** i **Ludwika Bielak**

PODZIĘKOWANIE.

Engenia Żogółowicz dziękuję wszystkim którzy wzięli udział w pogrzebie jej męża **Witolda Stanisława Żogółowicza** oraz skłania serdecznie dzięki Szan. Panu Konsulowi **Kaźmierowi Dowsarowiczowi** i przyjaciółom zmarłego, którzy towarzyszyli zmarłemu aż do grobu.

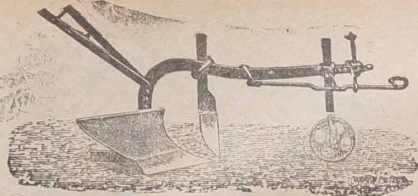
Engenia Żogółowicz.

ZARZĄD ZWIĄZKU POLSKIEGO W KURYTYBIE zawiadamia zainteresowanych, że została otwarta konkurencja o miejsce **Gospodarza Związku Polskiego**. Prezentenci mają złożyć swoje oferty (zapieczętowane) na ręce Prezesa Związku, p. Franciszka Lachowskiego, do dnia 15-go grudnia.

Kto się do tej daty nie zgłosi, straci prawo do konkurencji.

Za Zarząd: Sekretarz **Jan Flekiński**

RODACY W RIO NEGRO I MAFRA! Tak, cenne dzieło: „Polonia na Literatura Brasileira” motecnie nabył u Afonso Gama Junior — Rua 15 de Março N 4

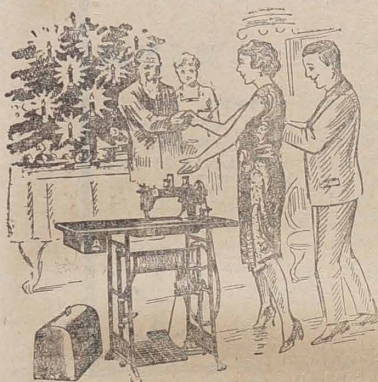

Koloniści! Przed zakupem przyrządów rolniczych składu gdzie są przyrządy bardzo dobre, gwarantowane taniej i w ogóle gdzie jest wielki w nich wybór. Abyście nie stracili ani na czasie ani pieniądzech, udajcie się do składu:

CASA HACKRADT, CURITYBA
RUA 15 DE NOVENBRO N 96 - Caixa p. 420

Maszyny do Szycia i Haftowania PHOENIX

Piękna niespodzianka na **BOŻE NARODZENIE**, która mnie bardzo ucieszyła a tą jest tylko maszyna do szycia **PHOENIX**.

Jest to rzeczywiście maszyna praktyczna, piękna i tania, która się nadaje do jakiegokolwiek pracy krawieckiej i która polecam zakładom krawieckim oraz i osobom prywatnym. Maszyny te można dostać na spłaty miesięczne. Są one do nabycia na stałej wystawie

RICARDO HOENE & Cia.

RUA BARÃO DO RIO BRANCO 388 - TELEFON 1184 - CURITYBA.

Filja: RIO NEGRO, - Przedstawicielstwo firmy: w PONTA GROSSA, SÃO BENTO i JOINVILLE.

POSZUKIWANIE

Poszukuje brata swego **Michała Raduj**, który ostatnio przebywał w Brazylii w stanie Santa Catharina. Łaska wie informacje proszę kierować pod adresem:

Argentina - Buenos Aires
Calle Reconquista 416
Marek Raduj

BECKZI żelazne używane są na sprzedaż.
Kilche & Cia.
Rua Barão do Rio Branco N. 18 - Curityba.

UWAGA! Udzielam lekcji muzyki, fortepian, śpiew i harmonizacja. Tamże za niską opłatą jest fortepian do ćwiczeń.
Korałewska.
Rua Saldanha Maranhão 183, B.

Okazja. Wynajmę dom, w któ. rym dawulec miał sklep Roman Truczyński z wygodnym wagonem dla wozów, tuż obok kościoła z Portão; nadto jest odnowiony i nadaje się tak na mieszkanie jak i na sklep.
Właściciel: **Carlos Dietsch** w domu, Villa Porto

KORESPONDENCJE.

ZE SÃO PAULO.
GDZIE SA DOBRE CHECI, TAM PRACA WRE.

Dzień 11-go listopada był wielkim świętem dla kolonij polskiej w São Paulo. O godzinie szóstej wieczór przybył do Towarzystwa przy Rua Tibiriga p. **Konsul Świątek** wraz ze swoją małżonką. Pana Konsula w bramie przywitali starzy członkowie (założytecie T-wa) ze sztandarem i z chlebem i solą. Przy wejściu na salę stali sokoli umundurowani po sokolsku, a na sali szpaler tworzyła drużyna harcerek im. **J. Piłsudskiego**, składająca się z 26 już umundurowanych harcerek.

Po zdaniu p. Konsulowi przez p. nauczyciela **Brzezińskiego** raportu i po pozdrowieniu przez drugą dziarskim „czuwał” pp. Konsulostwo przeszli obok krakusów, którzy się szlincem prezentowali w swych strojach, a których było 4 pary. Przy stole, przy którym były przygotowane miejsca teatralna, iluzyczna przedło 40 osób, powitała p. Konsula, składając na ręce p. Konsulowej dwa piękne bukiety kwiatów z róż i goździków.

Po doręczeniu Państwu Konsulostwu programu na uroczystość, przemówił do zebranych przewodniczący p. **Szymański**, następnie miał przemówienie p. Konsul, tłumacząc zebrany ważność dnia 11-go listopada, zaznaczając, iż obowiązkem każdego jest pracować dla dobra swego kraju, prosił też zebranych o wspaniały, podkreślając to, iż sam bez poparcia społeczeństwa zrobić nie może. Po przemówieniu p. **Brzezińskiego**, któremu podziękowano burzą oklasków i po pięknych deklaracjach i śpiewach, wykonanych przez dziatwę szkolną, odegrana została sztuka w duchu patriotycznym pod tytułem: „obraz z życia harcerek polskich”. Młodzi aktorzy odegrali sztukę

z życiem i werwa, tak jak to przystało na polskich harcerek.

Zastąpiona też na uwagę śpiewy solowe (o gwiazdeczko i gdyby ranem słońkiem) 10-letniej uczennicy ze szkoły polskiej **Marii Ciałkównie**, nazwanej przez ogół małą śpiewaczką.

Szczęśliwy był na zakończenie biały mazur, przełożony przez choreografy pary dzieci szkolnych.

Salę nie mogła pomieścić wszystkich przybyłych na uroczystość, toteż na dolnej sali i na podwórzu widziało się pełno gości.

Salę i wogóle całą dom T-wa był ujemny, zienali i kwiatami, a zawdzięczać to trzeba w. **Gądzyskiemu**, który nie szczędząc czasu, ani trudu, wraz z młodzieżą pracował nad udekorowaniem sali przez kilka dni. Już od dłuższego czasu rzuca się na p. **Brzezińskiego** oszczerstwa, a p. **Brzeziński** na to odpowiadał pracą i dzielną można już rzec zupełnie śmiało, iż p. **Brzeziński** dał dowody tego, że nie mają żadnych przeszydki na to odpowiadać T-wa, za kogo i kłótni wewnątrz T-wa, za dwa miesiące zrobiło się więcej niż wnieb za cały rok.

Kóło Młodzieży, które p. **Brzeziński** w roku zeszłym założył i w którym dłuższy czas pracował nie zrobiło tyle, co powinno było zrobić.

Dzisiaj Sekcja teatralna, która za zaledwie dwa miesiące egzystowała już dosta drugie przedstawienie w dniu 17-go listopada, a nowa operetka „Szwajcarka” jest w próbach. **Harcerstwo** rozwija się, a prace w nim wre w całej pełni. **Sokół** założony od niedawna, iluzyjny 12 wieczny, już bierze udział w występach na scenie. **Ma**udzie w występach, o oszczerstwach szkółki, na nią potrafiła przedrzucanych, które burze i nie dopuścić do nauki szkoły.

W wielkiej mierze musimy zawdzięczać to panu przewodniczącemu **Szymańskiemu**, który wziętą władzę w swą żelazną dłoń, wazy władzę do doprowadzenia T-wa do potrafił doprowadzić w ten sposób, że członków w nim jest obec-

Poszukujecie się porządnej **SŁUŻĄCEJ** do obsługi domowych u dobrej familji. Wynagrodzenie dobre. Rua 13 do Mato N 166 - **Villa Anna**

S'wiatny punkt na wendę i garbarne z funkcjonującym tartakiem wodnym, z powodu wyjazdu fanio do sprzedania. Informacji udzieli tylko poważnym reflektantom, p. **Dr. Jan Grabski** - Rua Desembargador Motta N 81 - **Curityba**, Parana.

Boże Narodzenie!

Jesli chcecie mieć w kapłach lub w domach prywatnych

ŻŁÓBKI w różnych rozmiarach, artystycznie wykonane, po cenach niesłychanie niskich z powodu **Hwidalej**, to zamówcie sobie u E. Joé G. Papageja, Avenida Jayme Reis 115 w Redakcji „Ludu” - **Curityba** - **Parana**, który ich wam dostarczy wprost do domu. Kompletny żłobek składa się z 20 figurką.
Cena: 20 figurk 12 cm. wysokości 70\$000, 20 figurk 20 cm. wysokości 180\$000, 20 figurk 30 cm. wysokości 350\$, 20 figurk 40 cm. w. k. całości 550\$.

Klinika Chirurgiczna

przy ulicy 7 de Setembro N. 69, narożnik ulicy R.cliffe - **Telefon N. 448.**
Choroby zaimprowizuje przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roetgena (Radio-X). Specjalność: choroby chirurgiczne, koblce i drog moczowych.
Dr. Antoni Rydygier

OKAZJA! Sprzeda się auto Ford w bardzo dobrym stanie za bevcen. Avenida Dr. Jayme Reis N 146 - **Curityba**.

RESTAURACJA

Deposito Atlantica
Rua Mar. Floriano Peixoto N 83 róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według tryczenia klientów. Co dzień pierwszorzędnie pierzyno. Zawsze świeży szops Atlantica.

Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalność: leczy oczy, uszy, nos i gardło. - Konsultogoj: Pharmacia Corriéa Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 3-jej do 5-jej. **Telefon 482.** Rezydencja: Rua Viscondia de Naçar 85 - **Telefon 388.**

ADWOKACI

Dr. J. Berquó F. Coelho
Dr. Jan Grabski
Rua Desembargador Motta 81 - **CURITYBA.**

Pierwsze polskie Transatlantyczne Okręty pod polską flagą
Krakus 16,000 tonn

Swiatowid 16,000 tonn
I
JEDNOLITA TRZECIA KLASA.

Stala bezpośrednia komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylią i Argentyną.
Bilety direkt do wszystkich miast Europy Centralnej. Doskonała organizacja przy sprowadzaniu rodzin z wszystkich miast Europy Centralnej a w szczególności z **POLSKI** Informacje w języku polskim i brazylijskim udziela wyłączny **PRZEDSTAWICIEL NA PARANE;**
P. TEOFIL G. VIDAL
RUA SÃO FRANCISCO N. 60.

Podagenci i t. d. - Na okręcie **TEÓMACZ POLSKI** - Opieka nad kobietami i dziećmi i t. d.

AGENCI FIRMY:
Ladislao Bukowski, **Ponta Grossa** - Parana - Praça Barão de Guarana N 4 - Caixa postal 174.
João Szklaniarz - **Prudentopolis** - Parana - Praça 15 de Novembro 4.
Albin Piotrowski - **Ivahy** - Parana.
Ludovico Hawryluk - **Iraty** - Parana.
Stanislaw Głuszczynski - **Marechal Mallet** - Parana.
João Zewadzki & Cia - **Floreopolis** - Parana.
W. Kacprzak - **Rio Claro** - Parana.
Kółko Rolnicze, adres Ks. Zdzisłob - **São Mathens** - Parana.
Francisco Pasternak - **Itayopolis** - Alto Paraguassu - Estado Santa Catharina.

Najwyborowsze piwo obecnego sezonu jest bezsprzeczne „Bock Jasne” i „Bock Ciemne”
Z browaru tutejszego
ATLANTICA

Telef. 790 i 791. - Curityba - Av. Iguassú N 9-21
Deposito 799

Bigornas „ALBA”

Kawa Bigornas „ALBA” jest ze stali jarmołmiejsej, odtwarwie i najczystszej. Inżynierowie uznali je za najlepsze.
Industrias Reunidas „ALBA”
Do nabycia w lepszych sklepach żelaztwa.

List otwarty do „S'witu”

Szanowna Redakcjo „S'witu”.
My niżej podpisany, **członkowie Komitetu Kościelnego w Felicianowie**, oburzeni tem co „S'wit” ogłosił w n. 81 i 82, przeciwko temu protestujemy. Nigdy my tyle postępu w sprawach szkolnych i oświatowych nie mieli, nie mamy teraz właśnie za **Ks. Konstantego Zajłkowskiego**, członka Zgromadzenia Salezjańskiego, fachowych nauczycieli nie tylko do szkół elementarnych, ale i innych. Pukania Topczewskiego o socjalizm mają posuch tylko w głosach niestrzeżonych, albo w tych, w których zaledwie tylko „S'wita” alia światła prawdziwej oświaty jeszcze niema, bo kolonijści, jako posiadacze nieruchomości, nie zachwycają się żadnym komunizmem. Niejaki włozyca Leszek Pałęcki, gdy go przyparła nędza, to przyszedł i do księdza. Przez parę tygodni ksiądz proboszcz gościł u siebie i my w tem pomagali, myśląc, że on będzie zdolnym do objęcia jakiejś szkoły. Ludzie zwróćli uwagę, że trzymają u siebie żyda. Ksiądz go brouł. Później on rzeczywiście okazał się wrogiem religij i wiedzy. Nieprzychylnie wyrażał się o naszych dzieciach. Niejednemu chiał mu porobić, a w końcu, jak żalików, kazał gdzie droga dla żalików. Lecz gdy ksiądz się dowiedział, że ktoś chiał postąpić nieszczętnie, przost, aby dać spokój nawet agenci, w Bożawiekiem, jak go też ludzie nazywają. Gdy nas kilku kolonistów jechało do São Jeronymo, spotkaliśmy zdyhającego parulaka w bloce. Zarzucający parulakowi, urałowaliśmy go. Lecz dąpiła bestja zamiat spokój. Lecz dąpiła głód, rzuciła się na nas chcąc nas doś. Naturalnie, że my się nie dali, ale nas biotem zabrała. Coś podobnego chciałby nam uczynić ten szachraj, rzucając obelgi na

księdza tak wielkiego patriotę i nam tak drogiego.

Ze ksiądz porocamiewa się z władzami rządowymi i nam otrzymuje zapomogi szkolne, zapłatę za konie zabrane w czasie powstania, zniżkę cen ziemi z 10 rejsów od metra na 4 rejsy, to tylko wdzięczność za to mu okazujemy i pomagamy wedle możności. Ze oprócz Leszka nędzoty, ktoś inny podpisał też ów artykuł, to niema dziwu, bo ten drugi się nie zna na chytrościach bolszewickich i tylko wypełnia rozkazy dane, bo niewie jak co gdzie było.

Ze w 80 n. „S'witu” czy to Leszek czy Topczewski czy spółka odmawia nam rak a nadaje łapy do otrzymania pism polskich, to znakiem ich ślepoty i zacofania się, to zapewnie im ledwie tylko światło w oczachkach. Bo kto przy prawdziwym świetle na nas spojrz, zobaczy, że my mamy rację i rację prawicowite, co z lutejszych burów zrobili żyjne łany.

Ze gazety otrzymujemy z ręk agenta, to nam rak tylko wygoda bo nie potrzebujemy chodzić na posied. (Podpis własnoręcze) Feliks Stelmasczyk, Władysław Uszakci, Eustachusz Uszakci, Aleksander Janowic, Józef Staniacki, Franciszek Krzymiński, Kazimierz Moczulski, Tomasz Stelmasczyk, Michał Majewski, Gabriel Stelmasczyk.

KALENDARZE „LUDU”

W **Rożna w Kuritybie** nabyć w sklepach:
p. Domańskiego,
p. Szulca,
p. Rydygiera,
p. Krzyżanowskiego,
p. Majewskiego naroznik São Francisco 66
Fransisco i Praça da Ordem i w **Livra-ria Santa Therezinha**, rua São Francisco 66
P. Jana Kubisa przy ulicy São Francisco N 55.
Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszacie się w „Ludzie”

Cosulich Line Trieste

Okrety odchodzą z Santos:

DO EUROPY:
 •Marta Washington 4-go Grudnia
 DO BUENOS AIRES
 •Marta Washington 21-go Listopada

Szyfkiarty z Europy: Znakiemice urzędzone pośrednictwem w zamowieniach szyfkiart z głównych miast Europy, szczególnie z Polski. Okrety odchodzą z Triestu.

Główni agenci: **Sociedade Anonima Martinelli** —
 S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34.
 Proście o Informacje: **JOÃO NOCITI**
 Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 63 — Curitiba.

Znawcy piją tylko
Cruzeiro Pilsen i Pomba
 SA TO NAJLEPSZE I NAJZDROWSZE PIWA.
 Cervejaria Cruzeiro
 Caixa postal 180 - Telefon 495.

Do farbowania wszelkich
 materiałów uważa się ogólnie
 za najlepsze tak zwane
Farby BAYER
 CARLOS LUHM — Rua Riachuelo 52 - Curitiba

Jeżeli o dobro

Wszyskich dzieci dbacie, dbajcie o szkoły. Bilet nabyty za 55000 da pomoc szkolom a Wam możność nistyko otrzymania Waszej gazety, ale nawet zdobyła majątki wartości dwadzieścia tysięcy milreńców. — Bilety do nabycia wszędzie.

Rozmaitości.

PROCES CZARNYCH KRUKÓW

W sądzie okręgowym w Leninigradzie zakończył się proces organizacji tak zwanej czarnych kruków. Organizacja ta składała się przeważnie ze studentów i studentek i dokonywała napadów rabunkowych, jak głosi akt oskarżenia, nie z braku, lecz dla przędko.

Czterech oskarżonych wśród nich jedną studentkę, skazano na śmierć.

PLYWAJĄCE WYSPI DLA LOTNIKÓW NA OCEANIE ATLANTYKIM.

W Now Yorku — jak już w swoim czasie donosiśmy, — powstał plan połączenia obu brzegów Atlantyku serją pływających wysp i pierwszemu krokiem do zrealizowania tego projektu jest rozpoczęcie budowy jednej z tych wysp, które połączone będą między sobą słubalnicami.

Wyspa taka — wynalazek amerykańskiego inżyniera E. R. Armstronga, nazywa się 'Seadrone', czyli przystanica na morzu, długości 1200 stóp, a szerokości 400 stóp, wznosi się 70 stóp ponad powierzchnię morza. Na niej znajdować się będą hangary, warsztaty reparacyjne, boje i domy.

Wyspa unosić się będzie na 18-tu wysokich słupach, a nad wierzchołkiem każdego z nich w oddaleniu 100 stóp, umieszczona będzie klatka balastowa.

Dolne części słupów, mające kształt wywróconych stołców, przyczynią się do zwiększenia stałości wprawy. Mr. Armstrong liczy na ukroczenie pierwszego wprawy za rok. Buduje się ją na i zecce Dele-

ware, skąd holować ją mają na morze dla prowadzenia dalszych prób i doświadczeń.
 Jak wiadomo, próby robione z modelem tej wyspy daly jak najpomyślniejsze wyniki.

BAJKI STANA SIE RZECZYWISTOSCIA.

Nowojorski chemik dr. Gustaw Egloff przeprowadza, że w czasie wojny będą używane gazy usypiające ludność. Przy pomocy bomb z usypiającym gazem, rzucanych z tysięcy aeroplanów, można będzie uspić ludność całego kraju, a przynajmniej w większych ośrodkach i w centrach mobilizacyjnych.

Ubrojeni w maski gazowe na jezdzicy będą mogli zająć kraj bez wielkiego kłopotu, pozwalając jego mieszkańcom tak długo spać. Jak to będą uważali za porządne.

Ozy to nie będąże urzeczywistnione bałki o śpiączce królowie? Królowa będzie ludność danego państwa, a rządem, który całusem budzi królowię za snu, będą wołający sąsiadnie państwa z maskami gazowymi na twarzach.

Tak więc mieszkańcy podobnych krajów oraz ich obrońcy będą zżymać rozkosznych marzeń sennych, zamiast cierpień, któreby im groziły przy użyciu innego gazu.

NAIWNI MAHOMETANIE.

W Indjach żyje przeszło 70,000,000 mahometan, których zwierzchnikiem religijnym jest Aga Khan. Aga Khan przebywa od lat wielu w Londynie. Posiada on w Anglii największe stajnie wyciożowe i zajmują się hodowlą rasowych koni, które potem biorą nagrody na wyciożach w Paryżu i Londynie.

Eludni wznajda religie mahometańska maja przynow obowiązek dostarczenia swemu zwierzchnikowi religijnemu tyle złota rocznie, ile wynosi jego waga osobista. Aga Khan w aż 220 funtów. Tyle więc złota dostarczą mu jego wierni, a on żyje sobie w Londynie na sposób wachodni. Posiada swój harem w pałacu, jaki zamieszkuje, a pałac ten urządzony jest z łisicem wachodnim przepychem. Wzajemnie za to złoto jakie Aga Khan dost-

Casa Leal

na Casa Oito

Skład CASA LEAL

LIKWIDUJE SWOJE MATERIAŁY W MIESIĄCACH LISTOPADZIE I W GRUDNIU.

KORZYSTAJCIE Z TEJ NADZWYCZAJNEJ OKAZJI.

Leilão — LICYTACJA.

Każdego wieczora można nabyć na tej licytacji naczyńia kuchenne, szklanki, materiały kaszmirowe, parasole, płótna, obuwie, bielizna, zegarki, ubrania gotowe i t. p. — Korzystajcie z okazji.
João Pedro Curial specjalny licytator. Biuro i skład: Avenida Luiz Xavier N 16.

FABRYKA MEBLI

Leonarda Wolńskiego
 Fabryka: Alameda D. Isabel 288 (24).
 Biuro: Alameda D. Julia da Costa 53 — Curitiba — Paraná.

Przyjmuje się obstarunki oraz wykonuje się wszelką pracę w zakresie mebli różnego stylu, szafy, biura, krzesła i t. p. Styl nowoczesny. Roboty znakomita. Poleca się Rodakom. — Swój do swego.

ALFAIATARIA SAO JORGE

Rua Dr. Ermelino Leão 118 — Curitiba — Paraná.

Pierwszorządny zakład krawiecki. Wykonuje się ubrania po 80\$, 100\$ i 120\$. Ubranie bardzo dobrze zrobione można mieć w 48 godzinach. Robota dobra, szybka i gwarantowana. — Niezapomnijcie: Rua Dr. Ermelino de Leão 118.

RESTAURACJA

Smaczne ciepłe i zimne obiady i kolacje można otrzymać w każdej chwili według życzenia klientów. Szuskaro najlepiej przygotowane, do tego napoje krajowe i zagraniczne. Zawsze świeży szops Atlantica.
Travessa Zacharias N. 11 nróżnik — Curitiba.

João Pedro Curial

Leiloeiro Oficial Matriculado na M. M. Junta Commercial do Estado e cou. Deposito no Thezouro. Przyjmuje przedmioty i rzeczy ruchome i inwentarz nieruchomy na sprzedaż przez licytację **Leilão**. Ma zawsze na składzie szkła, maszyn do szycia, różne narzędzia, kaszmiry, ubrania gotowe i dużo innych rzeczy. — Biuro i skład: Avenida Luiz Xavier 16 — Curitiba.

Bóle uszu

Są straszną plagą dla człowieka. Aby sobie ulżyć to, to trzeba zażyć

GIASPIRINA

i to jeszcze przed zbadaniem przez lekarza i rwanie w uszach ustanie. Lekarstwo to usowa bóle natychmiast i odświeża organizm. **NIE SZKODZI ANI NA SERCE ANI NA NERKI** — Przy zakupnie uważajcie, czy się znajduje na każdej tabliczce, tubce, kopercie lub paście krzyż

„Bayer“

Caft 245 — German

„A VENCEDORA“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, migdłowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szan. Rodaków o listawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurtybia.
FRANCISZEK LACHOWSKI
 Curitiba — Rua Cabral N 53 — Curitiba.

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Oczyszczają krew i wzmacniają nerwy — to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrógesilo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberto jakoteż i inni lekarze.

JAK SYPIAJĄ NARODY?

Europejczyk lub Amerykanin śpi najlepiej, mając pod głową miękką poduszkę. Japończyk zaś kładzie się na rógżoże na ziemi, a czworogławy podkłada twarde, czworograniaste piensiek, bez którego nie usnie. Chifyczek dba wielce o swe łóżko, które bywa drewniane, bardzo niskie i czestokrotko misternie rzeżone, za materac używa rógżożek. Mieszkańcy ziem północnych nie mogą spać, nie mając dostatecznego miejsca na wyściąganie nóg, mieszkańcy zaś okolic podzwrotnikowych kurczą się, jak mały i śpi w tej pozycji do skonała. Anglik zawiązuje się w kilka koldier i czestokrotko w czasie snu zimy śpi przy otwartem oknie. Przeciwnie robi Rosjanin: najchłodniej śpi w pobliżu pieca. Japończyk wlaży głową do worka i śpi w nim wygodnie. Podobnie worka używa mieszkanie Indyj wschodnich, ale work nie jest tak ciepły i ma za cel niedopuszczenie komarów. Anglik ma poduszkę z pierza, lecz lubi sienniki i materac włosienny. Niemcy i Czechi lubią spać na pierzynie i pod pierzyną.

PIES PRZYCIAGAJĄCY PIORUNY.

We Frankfurcie mieszka zamężna mieszczanka Jan Mueller, który nabył małego psika — jak się okazało, dziwno-posiadającego właściwości. Mianowicie gdzie tylko znajdował się Rook — takto ów osobliwy pies nosił miano — wszędzie zanoszący błę pioruny. Przekonany wasy o tej niesamowitości swego wychowanka, Jan Mueller postarał się uwolnić od Rooka i sprzedał go niejakiemu Michałowi Kemplorowi, nie chwyląc się oczywiście jego zdolnościami. Chwilą gdy Rook zamieszkał u państwa Remplerów, w podwórzu zaczęły błę pioruny. Po śmierci Remplera Rook stał się własnością pani Małgorzaty Bohr, i tak znakomicie rozwinął swój talent świągania podczas burzy piorunów. Ze nieskazitajny Buhhofstrasse — staro nowo zażądali, żeby go usunęto, podeszła jednej tylko burzy świągnął

piorun na altankę, latarnię i ksztan. Biedak wie o swojej władości, przęd burzą jest niespokojny, wyje i ma minę bardzo skruszoną. Obecnie przebywa Rook w zakładzie badań fizycznych.

Pronumerat „Luda“ zapłać kili Pronumerat

Po 108000:
 Ks. Wincenty Hypanowski, Bruno Krusinski, Jan Bak, Stepan, Pawlowski, Jan Mikosz, Wojciech Lesniowski, Jakub Augustyn, Antoni Marczakowski, Jan Falat, Modest Falar, Jan Jodłowski, Fran. Walszak, Jan Soczek, Piotr Bobik, Aleksander Guszczakowski, Jan Sumiński, Ludwik Jung, Fran. Karolczak, Dr. Feliks Urban, Ignacy Zarzycki, Stan. Falkowski, Stefan Bar, Stan. Kajot, Antoni Trybek, Jan Krasinski, Adolf Falkowski, Hipolit Kowalski, Józef Cegielka, Marcin Kępczowski, Józef Kliszto, Jędrzej Czercebowicz, Albin Remsza, Jan Seliżkiewicz, Pawel Swęga, Andrzej Hołsz, Marja Wastowska, Antoni Golebiowski, Fran. Stornowski, (Ojciec), Franciszka Ostrowska, Fran. Sobierajski, Jan Szmarsz Chojnacki, Józef Michalski, Józef Rypczywiec, Jan Kamiński, Antoni Seliżkiewicz, Józef Filus, Wład Rutecki, Szymon Burnat, Ludwik Filus, Ludwik Giechowski, Jan Zych, Teodor Giechowski, Józef Pabisz, Jan Kazubek, Józef Trybicki, Bernard Krauski, Józef Kotowicz, Tomasz Stanowicz, Stefan Jaskulski, Piotr Rojfar, Michał Kosiński, Ksawery Mikulowski, Aleksy Wozarek, Angelo Tomaszewski, Mikołaj Bednarz, Jędrzej Wola, Jan Karczmarski, Fran. Gochowicz, Jędrzej Szymuda, Jan Wank, Piotr Kallinowski, Ludwik Mazur, Fran. Stefanski, Roman Knapik, Andrzej Szydowski, Wojciech Wambro, Andrzej Mika, Daniel Kosciński, Jakub Gordya, Jakub Szmanda, Jędrzej Kasiorowski, Józef Staszewski, Marcin Pogorzelski, Józef Kwański, Jan Zawadzki, B. Ugoński, Ks. K. Zajączkowski, M. Piszcz, J. Kapiański, Ks. K. Zajączkowski, A. Wrotny, E. Szczęśliwi, M. Fodel, M. Karczmarski, A. Graja, E. Uszacki, A. Cichocki, F. Stelmarski, Jędrzej Bukowski, Jakub Gordya, Jakub Szmanda, Michał Kasiorowski, Józef Staszewski, Józef Marcinian. O. d. n.